

Odyoloji alanında yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin bilimsel dergilerde yayınlanma oranları

Publication rates of audiology master and doctoral theses in peer-reviewed journals

Uzm. Ody. Bahtiyar Çelikgün,¹ Dr. Ufuk Derinsu,² Dr. A. Ayça Çiprut,²
Uzm. Ody. Merve Torun,² Dr. M. Tayyar Kalcıoğlu³

¹Oticon, İstanbul, Türkiye

²Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Odyoloji Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye

³İstanbul Medeniyet Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kulak Burun Boğaz Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

ÖZ

Amaç: Tez çalışmaları ülkenin bilimsel üretkenliğinin başlıca göstergelerindedir ve bilimsel makalelerin ortaya çıkmasında temel ve en güçlü kaynaklardan biridir. Bu çalışmada anket yöntemi kullanılarak Türkiye'deki odyoloji yüksek lisans veya doktora tezlerin ne kadarının bilimsel çalışmalara dönüştüğü incelendi.

Hastalar ve Yöntemler: Odyoloji yüksek lisansını almış bireylere anket yöntemi uygulanarak tezlerinin bildiri ve yayın olarak değerlendirilmiş olma durumları soruldu.

Bulgular: Türkiye'de görev yapan 230 uzman odyolog ve 22 doktoralı odyologdan 45'i anketi yanıtlayarak çalışmaya katıldı. Genel olarak yüksek lisans tezlerinin %45.4'ü ulusal bir kongrede sözlü veya poster sunumu olarak sunulurken, %20.4 oranında uluslararası bir kongrede sözlü veya poster sunumu yapılmıştır. %18.1 oranında ulusal bir dergide makale olarak basılırken, %15.9 oranında uluslararası SCI veya SCI-E bir dergide makale olarak basılmıştır. Yüksek lisans sonuçlarının dağılımı sırası ile; %26.6, %33.3, %13.3 ve %26.6 oranında bulunmuştur.

Sonuç: Tezlerin yayına dönüşme oranı diğer branşlarda olduğu gibi odyolojide de arzu edilen seviyenin altında bulunmuştur. Bunun nedenleri üzerinde durulmalı ve bu oranları arzu edilen seviyeye yükseltmek için çaba sarf edilmelidir.

Anahtar Sözcükler: Odyoloji; doktora; yüksek lisans; tez.

ABSTRACT

Objectives: Theses are the prime indicators of the scientific productivity of a country and one of the main and strongest resources for the emergence of scientific articles. This study aims to examine, by using the survey method, how many of the audiology master and/or doctoral theses in Turkey were turned into a scientific work.

Patients and Methods: Individuals who received a master's degree in audiology were surveyed whether their theses had been reviewed as a paper or publication.

Results: Forty-five of the 230 audiology specialists and 22 audiologists with a doctorate degree working in Turkey participated in the study by answering the survey questions. In general, while 45.4% of master theses were presented orally or as a poster presentation in a national convention, 20.4% were presented orally or as a poster presentation in an international convention. While 18.1% of theses were published as an article in a national journal, 15.9% were published as an article in an international SCI or SCI-E journal. The distribution of the doctoral theses is 26.6%, 33.3%, 13.3% and 26.6%, respectively.

Conclusion: We found the rate of theses in audiology turning into a scientific article to be below the desired level, as in other fields. The reasons for this should be emphasized and efforts should be made to raise these rates to the desired level.

Keywords: Audiology; doctorate; master's degree; thesis.

Available online at
www.kbbihtisas.org
doi: 10.5606/kbbihtisas.2016.03780
QR (Quick Response) Code

Geliş tarihi / Received: 20 Mart 2016 Kabul tarihi / Accepted: 04 Kasım 2011
İletişim adresi / Correspondence: Dr. M. Tayyar Kalcıoğlu, İstanbul Medeniyet
Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kulak Burun Boğaz Anabilim Dalı, 34722 Kadıköy,
İstanbul, Türkiye.
Tel: +90 532 - 433 06 95 e-posta (e-mail): mtkalcioğlu@hotmail.com

Diğer bilim dallarında olduğu gibi Odyoloji bilim dalında da yüksek lisans ve doktora gibi lisansüstü eğitimler odyoloji eğitiminin bir parçası olarak süregelmektedir. Odyoloji lisans eğitimi veren fakültelerin olmadığı dönemlerde tezli yüksek lisans eğitimleri ile odyolog ihtiyacı karşılanmaya çalışılmıştır. Türkiye’de odyoloji lisans okullarının geçmişi dört yıldan eski değildir ve mezunlarını yeni yeni vermeye başlayacaktır. O nedenle Türkiye’de odyolog unvanı taşıyan her birey en azından bir yüksek lisans tez çalışması yapmıştır. Bunlardan çok azı ilaveten doktora tezi de gerçekleştirmiştir.

Tez çalışmaları ülkenin bilimsel üretkenliğinin başlıca göstergelerindedir ve bilimsel makalelerin ortaya çıkmasında temel ve en güçlü kaynaklardan biridir. Tez hazırlanırken beklenen; belli bir hipotez ışığında verilerin sistemli bir biçimde toplanması, analiz edilmesi ve benzer çalışmaların bulguları ile birlikte tartışılmasıdır.^[1] Temelde güdülen amaçlardan en önemlisi de kişinin bilimsel çalışma yöntemleri ile donatılması ve makale yazma becerisinin artırılmasıdır.^[2]

Elde edilen sonuçlar, yapılan tezlerin makalelere dönüşmesi ile bilim dünyasına sunulabilmekte, böylece katkı sağlayabilmektedir. Yüksek etki faktörüne sahip dergilerde bu makalelerin bilim dünyası ile buluşması da tezin kalitesinin bir göstergesi olabilir.^[3]

Diğer bilim dallarında olduğu gibi odyoloji alanında da yapılan tezlerin yayına dönüşüm oranı istenilen düzeyde değildir. İş yoğunluğu, zaman kısıtlılığı, tezin öğrenci tarafından sadece eğitimini tamamlamak için bir zorunluluk olarak görünmesi bu nedenle uzmanlık süreci tamamlandıktan sonra bununla ilgilenmemesi, yayın yapmayı teşvik edici ve zorlayıcı düzenlemelerin olmaması ve tez kalitesinin düşük olarak görülmesi gibi birçok faktör yayınlanma oranlarının bu kadar düşük olmasına neden olabilmektedir.^[4]

Çalışmamızda anket yöntemi kullanılarak Türkiye’deki odyologlara ulaşılmış ve yaptıkları yüksek lisans veya doktora tezlerinin ne kadarının bilimsel çalışmalara dönüştüğü incelenmiştir.

HASTALAR VE YÖNTEMLER

Çalışma öncesi gerekli olan etik onayı İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Göztepe Eğitim

ve Araştırma Hastanesi Etik Kurulu’ndan alınmıştır. Ardından 31 Aralık 2013 tarihine kadar odyoloji yüksek lisansını almış ve uzman odyolog olmuş bireylere bilimsel toplantılar sırasında, ziyaret edilerek veya e-posta yolu ile anket formu dağıtıldı ve formu eksiksiz bir şekilde doldurmaları istendi. Türkiye’de aktif çalışan odyologların listesi Türkiye Odyoloji Konuşma Ses Uzmanları Derneği’ne (TOKSUD) soruldu ve uzman odyologların tümüne ulaşılmaya çalışıldı. 31 Aralık 2013’ten sonra mezun olanlar, kalan sürenin çalışmanın yayına dönüşümü için yetersiz olabileceği düşüncesi ile çalışma dışı bırakıldı. Anket, 9 adet soru ve tezlerin yayına dönüşümünü araştıran pratik bir tablodan oluşmaktaydı (Şekil 1).

İstatistiksel analiz

Elde edilen bulguların değerlendirilmesinde SPSS 15.0 versiyon istatistik programı (SPSS Inc., Chicago, IL, USA) kullanıldı. Veri analizi ise Ki-kare testleri kullanılarak yapıldı.

BULGULAR

Türkiye Odyoloji Konuşma Ses Uzmanları Derneği’nden alınan bilgilere göre 2014 yılında Türkiye’de 230 uzman odyolog ve 22 doktora-sını tamamlamış odyolog görev yapmaktaydı. Yapılan anket çalışmasına 37’si kadın, 8’i erkek olmak üzere toplam 45 uzman odyolog olumlu yanıt vererek katıldı. Katılımcıların 32’si yalnızca yüksek lisans mezunu iken 13’ü yüksek lisans üzerine doktora eğitimini de tamamlamıştı. Doktora eğitimini tamamlayan katılımcıların ise 12’si kadın iken biri erkekti. Katılımcıların mezuniyet yıllarına göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Çalışmaya katılan tüm uzman odyologlar, yüksek lisans ve doktora eğitimlerini Türkiye’de bir devlet üniversitesinde almışlardı. Kırk beş katılımcının 25’i akademik kariyerine devam ederken 20’si özel sektörde çalışmaktaydı. Akademik kariyerine devam eden katılımcıların 10’u doktora eğitimini tamamlamışken, 15’i uzman kadrosunda çalışmaktaydı. Çalışmaya katılan odyologların çalışmakta oldukları kurumlar ve tezlerin yıllara göre yayına dönüşüm dağılımı sırasıyla Tablo 2 ve Tablo 3’de verilmiştir.

Ankete katılan yüksek lisans mezunu tüm katılımcılar ile ortaya çıkan yayın sayısını karşılaştırdığımızda yayın sayısı katılımcılara

Anket formu

1. Cinsiyetiniz nedir Kadın Erkek
2. Tamamladığınız eğitiminiz Yüksek Lisans Doktora İki Birden
3. Eğitiminizi hangi yıl tamamladınız?
Yüksek lisans için :
Doktora için :
4. Yüksek lisans eğitiminizi aldığınız kurum neresidir? Devlet Üniversitesi Özel Üniversite
5. Doktora (varsa) eğitiminizi aldığınız kurum neresidir? Devlet Üniversitesi Özel Üniversite
6. İş hayatınıza hangi kurumda devam ediyorsunuz?
Kamu Üniversite Hastanesi
Özel Üniversite Hastanesi
Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Devlet Hastanesi
Özel Hastane
Koklear implant-ışitme cihazı firması
Odyolog olarak çalışmıyorum
7. Akademik kariyere devam ediyor musunuz? (Yardımcı Doçent, Doçent veya Profesör olarak)
Evet Hayır
8. Yüksek lisans ya da doktora tez çalışmanızı yayın olarak yapıp yapmadığınızı lütfen işaretleyin.
Cevabınız "Evet" ise yayın yılını yazmanız rica olunur.
9. Cevabınız "Hayır" ise nedenlerini açıkça ifade etmeniz rica olunur.
10. Tez çalışmalarının yayına dönüştürülmesi için düşündüğünüz bir öneriniz var ise ifade etmeniz rica olunur.

Yayın şekli	Yüksek Lisans		Doktora	
	Evet	Hayır	Evet	Hayır
Ulusal bir kongrede sözlü ya da poster sunumu	Yıl:	Yıl:	Yıl:	Yıl:
Uluslararası bir kongrede sözlü ya da poster sunumu	Yıl:	Yıl:	Yıl:	Yıl:
Ulusal bir dergide bilimsel makale	Yıl:	Yıl:	Yıl:	Yıl:
Uluslararası bir dergide bilimsel makale (SCI-SCI-E veya diğer)	Yıl:	Yıl:	Yıl:	Yıl:

Şekil 1. Uygulanan anket formu.

oranla düşük bulundu ($p<0.001$). Genel olarak bakıldığında; yüksek lisans mezunları arasında akademik kariyerlerine devam eden ve kamu üniversite hastanesinde çalışan uzman odyologların özel hastane, özel üniversite hastanesi veya koklear implant firmalarında çalışanlara göre yüksek lisans tezlerini daha çok yayına dönüştürdükleri görülmüştür ($p<0.05$). Genel olarak yüksek lisans mezunları, yayın tercihlerini anlamlı olarak daha fazla oranda ulusal bir toplantıda poster veya sözlü sunum olarak yapmışlardı ($p<0.05$).

Yüksek lisans tezlerinin mezun olunan yıllara göre yayın yapılma oranları göz önüne alın-

dığında özellikle 1996 yılından sonra tezlerin yayına dönüşüm oranında artış söz konusudur ($p<0.05$). 2005-2013 yılları arasında ise mezun odyolog sayısının artışını takiben yapılan yayın oranları da artış göstermekteydi. Bu artış, özellikle ulusal bir toplantıda poster ve sözlü sunum türünde belirgindi ($p<0.01$). Sonrasında ise uluslararası bir dergide makale olarak yayınlanma oranı gelmekteydi ($p<0.05$). Diğer yayın türlerinde o yıl mezun olan odyolog sayısı göz önüne alındığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmedi. Doktora tezlerinin yayına dönüşümüne göz atıldığında yine 1996 yılı sonrasında uluslararası bir toplantıda sözel veya poster

Tablo 1. Katılımcıların mezuniyet yıllarına göre dağılımı

Mezuniyet yıl aralığı	Yüksek lisans mezun sayısı	Doktora mezun sayısı
1976-1985	1	1
1986-1995	8	1
1996-2005	6	8
2006-2013	30	3
<i>Toplam</i>	45	13

sunumu ile uluslararası bir dergide makale yayın türlerinde dikkat çekici bir artış söz konusuydu ($p<0.01$). Özellikle son yıllarda mezun olan doktor odyologların yarısının, tezlerini uluslararası bir dergide makale olarak yayınladığı görüldü.

Yüksek lisans mezunu uzman odyologların çalıştıkları sektörler göz önüne alınarak tezlerini herhangi bir şekilde bilimsel arenaya sunmuş olmaları incelendiğinde, çalışma hayatlarına kamu üniversitelerinde devam edenlerin tezlerini ulusal bir toplantıda sözlü veya poster sunumu olarak yayınlamaları istatistiksel anlamlı olacak şekilde daha yüksekti ($p<0.05$). Bu ilişki haricinde; tüm yüksek lisans ve doktora mezunlarının tezlerini bilimsel arenaya yayın ya da bildiri olarak sunumları açısından çalıştıkları sektörler arasında anlamlı fark bulunamadı.

Katılımcıların akademik kariyere devam etmeleri ile yüksek lisans tezlerini yayına dönüştürme oranları karşılaştırıldığında ise; akademik kariyere devam edenlerin etmeyenlere oranla tezlerini istatistiksel anlamlı olarak daha fazla ulusal toplantılarda sözel/poster olarak sundukları ve daha fazla uluslararası SCI veya SCI-E kapsamındaki dergilerde makale olarak yayınlattıkları gözlemlendi ($p<0.05$).

Genel olarak yüksek lisans tezlerinin %45.4'ü ulusal bir kongrede sözlü veya poster sunumu olarak sunulurken %20.4'ü oranında uluslararası bir kongrede sözlü veya poster sunumu yapılmıştı. Yüksek lisans tezleri makale olarak %18.1 oranında ulusal bir dergide yayınlanırken, %15.9 oranında yabancı bir dergide yayınlanmıştı. Doktora tezlerinin yayına dönüşüm

Tablo 2. Katılımcıların çalıştıkları kuruma göre dağılımı

Çalıştığı kurum	n	%
Kamu üniversitesi	27	60
Özel üniversite hastanesi	3	6.7
Özel hastane	6	13.3
İşitme cihazı veya koklear implant merkezi	9	20
<i>Toplam</i>	45	100

Tablo 3. Tezlerin yıllara ve yayın türüne göre dağılımı

Yıllar	Ulusal sözlü/poster		Uluslararası sözlü/poster		Ulusal makale		Uluslararası makale	
	Yüksek lisans	Doktora	Yüksek lisans	Doktora	Yüksek lisans	Doktora	Yüksek lisans	Doktora
1976-1985	0	1	0	0	0	0	0	0
1986-1995	2	0	1	0	0	0	0	0
1996-2005	5	2	2	3	4	1	1	0
2005-2013	13	1	4	2	4	1	6	4
<i>Toplam</i>	20	4	7	5	8	2	7	4

oranları ise; ulusal bir kongrede sözlü sunum veya poster sunumu, uluslararası bir kongrede sözlü sunum veya poster sunumu, ulusal bir dergide makale ve uluslararası bir dergide makale olacak şekilde sırası ile; %26.6, %33.3, %13.3 ve %26.6 idi.

TARTIŞMA

Tezlerin de içinde olduğu bilimsel çalışmaların öncelikle bir kongrede sunulması sonrasında yayına dönüştürülmesi beklenir. Kongre sunuları ulusal veya uluslararası toplantılarda sözlü veya poster sunu şeklinde olabilmektedir. Bu çalışmalar daha sonra ulusal veya uluslararası hakemli dergilerde yayına dönüştürülebilmektedir. Toplantı sunuları daha kısıtlı bir çevreye hitap ederken özellikle uluslararası dergilerde yayınlanan makaleler sonuçların çok daha geniş bir topluluğa ulaştırılabilmesine olanak sağlamaktadır. Bu nedenle arzu edilen, tüm tez çalışmalarının bir toplantıda sunulmasının ardından öncelik uluslararası bir dergi olmak üzere yayınlanmasıdır.

Tezlerin yayına dönüşme oranları başta gelişmekte olan ülkeler olmak üzere genelde beklenenin çok altındadır. Bu oranlar Finlandiya, Fransa, Hindistan ve Peru'da sırasıyla %23.8, %17, %30 ve %17.6 olarak saptanmıştır.^[3,5-7] Türkiye'de bu alanda genel tıp tezleri ve branşlar bazında yapılmış çalışmalar vardır. Genel tıp tezlerini değerlendiren bir çalışmada 22625 tezin %6.2'sinin yayına dönüştüğü bildirilmiştir.^[4] Branşlar bazında yapılan değerlendirmelerde ise Tıbbi Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları, Aile Hekimliği, Halk Sağlığı, Göz Hastalıkları ve Kulak Burun Boğaz Hastalıkları (KBB) uzmanlık tezlerinin yayına dönüşme oranları sırasıyla %11.2, %9.4, %11.9, %18.5 ve %62.4 olarak bulunmuştur.^[2,8-11] Kulak burun boğaz hastalıkları uzmanlık tezlerinin SCI ve SCI-E dergilerde yayınlanma oranı %36.3, ulusal dergilerde yayınlanma oranı %26.1 olmak üzere toplamda %62.4 olarak bildirilmiştir.^[11] Çalışmamızda Odyoloji yüksek lisans tezleri için uluslararası ve ulusal yayına dönüşüm oranları sırasıyla %15.9 ve 18.1 bulunmuş iken doktora tezlerinde bu oranlar %26.6 ve 13.3'dür. Literatürde yer alan diğer çalışmaların sonuçları gibi bu çalışmada elde edilen oranlar da yetersiz ve olması gerekenin çok altındadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde çalışmamızdaki katılımcıların 27'sinin (%60) tezini sunu

ya da yayın olarak bilimsel arenaya sunduğu görülmektedir. Aynı ayrı değerlendirildiğinde ise tezlerin ulusal toplantıda, uluslararası toplantıda sunulma ile ulusal ve uluslararası dergilerde yayınlanma oranları yüksek lisans ve doktora tezleri için sırasıyla %45.4, %20.4, %18.1, %15.9 ve %26.6, %33.3, %13.3 ve %26.6 olarak bulunmuştur. Kulak burun boğaz hastalıkları uzmanlık tezlerinin yayına dönüşüm oranının araştırıldığı çalışmada bu oranlar sırasıyla %58.4, %10.6, %26.1 ve %36.3 olarak bulunmuştur.^[11] Her iki meslek grubunda da tezlerin ulusal bir kongrede poster veya sözlü sunum yapılma oranı tezlerin araştırılan diğer sunu yöntemlerine göre daha yüksektir. Kulak burun boğaz hastalıkları uzmanları ikinci sırada tezlerini uluslararası bir dergide yayınlamayı tercih ederken uzman odyologlar uluslararası bir kongrede sözlü veya poster sunumu yapmayı tercih etmişlerdir. Uluslararası bir kongrede sözlü veya poster sunumu KBB uzmanlarının %10.6 ile en az tercih ettiği sunum türü olmuştur. Tüm bu yayın oranları beklenenin çok gerisinde kalmaktadır. Beklenen, yoğun emek ürünü olan tüm tez çalışmalarının bilime katkı sağlayacak konulardan seçilmesi ve sonucun da yayın haline dönüştürülerek bilimin hizmetine sunulmasıdır. Bunun gerçekleşmeme nedenini sorgulamaya yönelik sorulara katılımcıların verdikleri yanıtlara bakıldığında; danışman hocaların ilgisizliği, bilimsel çalışma yöntemlerini içeren derslerin yeterince olmayışı, kısıtlı zaman, iş yoğunluğundan fırsat bulamama, tez süreci boyunca motivasyon düşüklüğü olarak bildirilmiştir. Çalışmamızda anket uygulanan kişilere tezlerin daha fazla oranda yayın haline gelebilmesi için önerileri sorulmuştur. Alınan yanıtlar; tez yazım aşamasında tezin makale formatının da istenmesi, yüksek lisans eğitimi boyunca bilimsel yayın kursu veya dersi verilmesi, odyolojide yüksek lisans eğitiminin hasta bakma odaklı olması nedeniyle yayın hazırlamak için yeterince zaman ayıramama olarak sıralanmıştır. Bu tespitler ve öneriler aslında bu alandaki eksiklikleri çok net olarak işaret etmektedir. Burada öncelikle tez öğrencilerine iyi bir bilimsel çalışmanın nasıl yapılması ve nasıl makale haline getirilmesi konusunda eğitim verilmesinin önemi ortaya çıkmaktadır. Bir tezin özellikle yüksek etki faktörlü bir dergide yayın haline gelebilmesi için bilimsel içeriği de önemlidir. Burada tez danışmanlığının önemi ortaya çıkmaktadır. Bilimsel basamaklarda daha

üstlerde olan tez danışmanının yönlendirme- si, henüz işin başında olan tez öğrencisi için son derece önemlidir. Anket yapılan bireylerin soruna ve çözümüne yönelik verdikleri yanıtlara bakıldığında iş yoğunluğu nedeniyle zaman ayıramama da bir faktör olarak ortaya çıkmıştır. Türkiye'deki uzman odyologların sayısı TOKSUD'dan alınan verilere göre 2014 yılı itibarı ile 230 civarındadır. Yetmiş yedi milyonu aşkın kişinin yaşadığı bir ülkede bu sayı çok azdır. Bu nedenle tez öğrencileri tez bitirme sınavına girip uzman odyolog olduktan sonra kısa süre içerisinde iş imkânına kavuşmaktadır. Bu nedenle tüm bilim dallarında olduğu gibi odyoloji bilim dalında da akademisyen olarak devam etmeyip serbest piyasada iş hayatına atılan odyologların, yoğun iş temposu içerisinde bitirme tezlerini yayın haline getirecek zamanı bulamamaları, tezlerin yayına dönüşümündeki yetersizliğin nedenlerinden biri olabilir. Bu durum yoğun emek ve değişik miktarlarda para harcanarak gerçekleştirilen tezlerin büyük oranda yayına dönüştürülememesi ve bilim dünyasına aktarılamaması sonucunu doğurmaktadır. Savunması tamamlanan ve başarılı bulunan tezlerin, bitirme sınavı öncesinde makale haline dönüştürülerek yayına hazır hale getirilmesinin bir şart olarak konulması bu sorunun çözümüne büyük oranda katkı sağlayabilecektir.

Odyoloji alanında doktora yapmış odyologların, yalnızca yüksek lisans mezunu olan odyologlara kıyasla tezini ulusal veya uluslararası bir dergide yayınlama oranı yüksektir (sırasıyla %46,15 ve %28,1). Akademisyen olarak çalışabilmek için doktora yapmış olmak bir gerekliliktir. Türkiye'de Yüksek Öğretim Kurumu son yıllarda akademik yükselme için, SCI ve SCI-E dergilerde makaleler yayınlamayı şart koşturmaktadır. Bu zorunluluk doktoralarını tamamlamış kişilerin tezlerini bir dergide yayınlama oranını artıran faktörlerin başında yer almış olabilir. Yetersiz olsa bile son yıllardaki tezlerin yayına dönüşüm oranındaki artış bunun bir göstergesi olabilir.

Çalışmamızda ve KBB çalışmasında^[11] tezlerin yayına dönüşüm oranı arzu edilenin çok altında olmakla beraber, diğer çalışmalarla^[2,4,5] kıyaslandığında oldukça yüksektir. Bunun birkaç nedeni olabilir. Çalışmamız ve KBB çalışması^[11] anket çalışmalarıdır. Sorular doğrudan muhataplarına sorulmuş ve alınan yanıtlar değerlendirilmiştir. Veritabanları üzerinde yapılan çalışmalarda harf hatası nedeniyle yayında veya tezde yazarın

isminin farklı yazılmış olması, tarama yapılırken isim veya soy ismin yanlış veya eksik taranması, benzer isimde yazarların varlığı, tez başlığının makaleye dönüşüm sırasında değiştirilmesi gibi nedenler eksik değerlendirmeye neden olmuş olabilir. Veri tabanı üzerinden gerçekleştirilen benzeri çalışmalarda oranın daha düşük olması buna bağlı olabilir. Ancak bize göre asıl neden, son yıllarda çeşitli faktörlere bağlı olarak genel anlamda yayın yapma oranındaki artıştır. Nitekim bizim çalışmamızda, KBB çalışmasında da olduğu gibi^[11] son yıllarda tezlerin yayına dönüşüm oranları belirgin artış göstermiştir (Tablo 3). Bu durum, artan mezuniyet oranı, akademik yükselmede yayın zorunluluğu, bilgiye daha kolay erişim, kurumların araştırmacıların yaptıkları yayınları para ile ödüllendirmesi veya kişilerin bilinçlenmesi sonucu gelişmiş olabilir. Tezlerin yayına dönüşüm oranları ile ilgili yapılmış olan literatürdeki diğer çalışmalar büyük oranda geçmiş yıllarda yapılmıştır. Literatürdeki diğer çalışmalardaki oranların çalışmamızdan ve güncel çalışma olan KBB çalışmasından^[11] daha düşük bulunmasının bir nedeni de bu olabilir.

Sonuç olarak, gerek yüksek lisans gerekse doktora eğitimi bitirilirken bu süreçler tezle taçlandırılmaktadır. Tezlerin bilime katkı sağlayacak nitelikte ve özgün olması ve sonuçta makale haline getirilerek hakemli bir dergide yayınlanması önemlidir. Ancak ülkemiz ve dünyada tezlerin yayına dönüşüm oranları beklenenin çok altındadır. Yüksek lisans veya doktora tezlerinin bitirme sınavından önce makale haline getirilmesi şartının olması, yayınlama oranını artıracaktır. Yapılan tez çalışmalarının kalitesinin artırılması ise ancak danışman akademisyenlerin gerekli önemi vermeleri ile mümkündür. Yüksek lisans eğitimlerinde makale yazma, istatistik ve akademik dil kuralları dersi eklenmesi yararlı olabilir. Yine üniversitelerin ve çeşitli fonların akademisyenlerin yayınlanan makalelerini maddi anlamda desteklemeleri de bu sorunun çözülmesine olumlu yönde katkı sağlayabilir.

Çıkar çakışması beyanı

Yazarlar bu yazının hazırlanması ve yayınlaması aşamasında herhangi bir çıkar çakışması olmadığını beyan etmişlerdir.

Finansman

Yazarlar bu yazının araştırma ve yazarlık sürecinde herhangi bir finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

KAYNAKLAR

1. Öztürk M. Uzmanlık tezleri (ne) işe yarar. Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Dergisi 2012;25:20-1.
2. Sipahi OR, Çağlayan Serin D, Pullukçu H, Taşbakan M, Köseli Ulu D, Yamazhan T, et al. Publication Rates of Turkish Medical Specialty and Doctorate Theses on Medical Microbiology, Clinical Microbiology and Infectious Diseases Disciplines in International Journals. Mikrobiyol Bul 2014;48:341-5.
3. Dhaliwal U, Singh N, Bhatia A. Masters theses from a university medical college: publication in indexed scientific journals. Indian J Ophthalmol 2010;58:101-4.
4. Özgen Ü, Eğri M, Aktaş M, Sandıkkaya A, Öztürk ÖF, Can S, et al. Publication pattern of Turkish medical theses: analysis of 22.625 medical theses completed in years 1980-2005. Türkiye Klinikleri J Med Sci 2011;31:1122-31.
5. Salmi LR, Gana S, Mouillet E. Publication pattern of medical theses, France, 1993-98. Med Educ 2001;35:18-21.
6. Arriola-Quiroz I, Curioso WH, Cruz- Encarnacion M, Gayoso O. Characteristics and publication patterns of theses from a Peruvian medical school. Health Info Libr J 2010;27:148-54.
7. Nieminen P, Sipilä K, Takkinen HM, Renko M, Risteli L. Medical theses as part of the scientific training in basic medical and dental education: experiences from Finland. BMC Med Educ 2007;7:51.
8. Yaman H, Kara İH, Baltacı D, Altuğ M, Akdeniz M, Kavukçu E. Qualitative evaluation of theses written in area of family medicine in Turkey. Konuralp Tıp Dergisi 2011;3:1-6.
9. Sipahi H, Durusoy R, Ergin I, Hassoy H, Davas A, Karababa A. Publication rates of public health theses in international and national peer-review journals in Turkey. Iran J Public Health 2012;41:31-5.
10. Bayramlar H, Karadağ R, Kanra Gurturk AY, Ocal A, Dağ Y, Sari U. Publication patterns of ophthalmology residency dissertations in Turkey. Eur J Gen Med 2015;12:213-6.
11. Kalcioğlu MT, Eğilmez OK, Karaca S, Hanege FM, İleri Y. Publication rates of otolaryngology theses from Turkey in peer-reviewed journals. Kulak Burun Bogaz Ihtis Derg 2016;26:143-51.